

ИСАБЕЛ АЛИЕНДЕ ПОДАРЪК ЗА ЛЮБИМАТА

Превод от испански: Самул Франсес, 1996

chitanka.info

Орасио Фортунато бил навършил четирийсет и шест години, когато в живота му влязла мършавата еврейка, която насмалко да промени навиците му на глумец и да му смачка надменността. Принадлежал към онази особена раса циркови артисти, които се раждат с кости от каучук и с природната дарба да правят салтомортале, а на възрастта, когато другите дечица пълзят като червеи, те вече увисват от трапеца с главата надолу и чистят с четка зъбите на лъвовете. Преди баща му да превърне в сериозно предприятие онова невзрачно нещо, каквото представлявал дотогава, цирк „Фортунато“ бил преживял повече несгоди, отколкото слава. В периоди на криза или хаос трупата се свеждала до двама-трима души от клана и се скитала по пътищата в раздрънкана каруца и с изпокъсана шатра, която опъвали в западнали селища. Дядото на Орасио в продължение на години се нагърбвал сам с тежестта на целия спектакъл; ходел по опънато въже, жонглирал с горящи факли, гълтал толедски саби, измъквал от цилиндър било портокали, било змии, а също танцувал грациозно менует с единственото си другарче — една маймунка, нагиздена с кринолин и шапка с пера. Ала старият съумял да надвие несгодите и за разлика от много други циркове, които отстъпили победени от по-модерни развлечения, спасил своя, така че в края на живота си, когато се оттеглил в южната част на континента, за да отглежда в градината си аспержи и ягоди, оставил предприятието на сина си Фортунато Втори без никакви дългове. Този човек бил лишен от скромността на баща си, не изпитвал и влечение към жонглиране върху въже, нито към пируети с някакво си шимпанзе, но в замяна притежавал здравия разум на търговец. Под негово ръководство циркът се развил и уголемил, нараснал и престижът му, докато се превърнал в най-значителния в страната. Три огромни шапито на райета заменили скромната шатра от лошите времена, различни клетки подслонявали цял пътуващ зоопарк от дресирани зверове, а други, причудливи превозни средства транспортирали артистите, сред тях и единственото познато в историята джудже, хермафродит и вентрилок^[1]. Точно копие на каравелата на Христофор Колумб, издигната върху платформа на колела, допълвало движимото имущество на Големия международен цирк „Фортунато“. Този огромен керван вече не скитал без посока както преди, по времето на дядото, а пресичал по права линия, по главните магистрали, територията от Рио Гранде до Магелановия

проток и спирал само в по-значителните градове, като влизал с такава шумотевица от барабани, слонове и клоуни, предвождани от каравелата — чудодейно напомняне за завладяването на континента, — та не оставал човек, който да не знае, че е дошъл циркът.

Фортунаото Втори се оженил за една трапецистка и се сдобили с момче, което нарекли Орасио. Пътюм жената се отклонила от трупата, решена да бъде независима, като се издържа сама с несигурната си професия, а детето оставила на баща му. Момчето запазило в съзнанието си смътен спомен за нея, тъй като му било трудно да отдели образа на майка си от многобройните акробатки, с които се пресекли пътищата му през живота. Било на десет години, когато баща му се оженил за друга циркова артистка, този път ездачка, способна да еквилибрира с главата надолу върху галопиращ кон или да скача със завързани очи от гърба на едно животно върху друго. Била много красива. Ала колкото и вода, сапун и шампоан да употребявала, не успявала да отстрани остатъка от миризмата на кон, оня сух мирис на пот и на усилие. В прекрасния ѝ скут малкият Орасио, обгърнат от неповторимото ухание, намирал утеха за липсата на майка си. Но след време и ездачката заминала, без да се сбогува. На зряла възраст Фортунаото Втори сключил брак за трети път — с швейцарка, която опознавала с туристически автобус Америка. Бил вече уморен от номадското си съществуване, пък и се чувствал стар за нови сътресения, затова по нейна молба, без никакви колебания, заменил цирка със заседналия живот и в крайна сметка се оттеглил в един чифлик в Алпите, сред планински върхове и пасторални гори. С предприятието се нагърбил синът му Орасио, който по онова време вече бил прехвърлил двайсетте.

Орасио отраснал в непостоянството на всекидневното пътуване от място на място, на спането винаги на колела и на живота под платнения навес, но бил много доволен от съдбата си. Ни най-малко не завиждал на онези деца, които отивали със сивите си униформи на училище и чиято съдба била предопределена още от рождение. В замяна се чувствал силен и свободен. Познавал всички тайни на цирка и с еднаква готовност почиствал изпражненията на животните или, в униформа на хусар, се люлееел на трапеца на петдесет метра височина, очаровайки публиката с усмивката си на делфин. Може в някой момент и да е жадувал за малко стабилност, но не би си го признал дори насън.

Свикнал да бъде изоставян, първо от майка си, а после и от мащехата, той станал недоверчив, особено по отношение на жените, ала не се превърнал в циник, защото бил наследил от дядо си сърце на романтик. Притежавал огромна дарба на цирков артист и все пак повече от изкуството го интересувала търговската страна на бизнеса. От малък мечтаел да стане богат, с наивната надежда да придобие посредством парите сигурността, която не получил в семейството. Умножил пипалата на предприятието, купувайки верига от боксови зали в няколко столици. От бокса съвсем естествено преминал към свободната борба, а тъй като притежавал игриво въображение, превърнал този груб спорт в драматичен спектакъл. Негови идеи били: Мумията, която се появявала на ринга в египетски саркофаг; Тарзан, покрил срамотиите си с толкова тясно парче тигрова кожа, че при всеки скок на бореца публиката затаявала дъх в очакване на някакво разкритие; а също така Ангелът, който залагал златните си коси и всяка нощ ги губел под ножиците на кръвожадния Курамото — един индианец от племето мапуче, преоблечен като самурай, — за да се появи на следващия ден с непокътнати къдрици, неопорително доказателство за божествената му същност. Тези и други търговски трикове, както и появяването му в обществото, придружаван от двама телохранители с единствената цел да вдъхва страх у конкурентите и да възбужда женското любопитство, му спечелили славата на злосторник, която той приемал с огромно удоволствие. Животът му бил приятен, пътувал по света, за да сключва договори и да издирва чудовища, появявал се в клубове и казина, притежавал дом в Калифорния, целия от стъкло, и ранчо в Юкатан, но прекарвал по-голямата част от годината в луксозни хотели. Наслаждавал се на компанията на платени руси красавици. Предпочитал нежните, с гърди като плодове, един вид почит към паметта на неговата мащеха, и не бил устроен да се опечалява прекалено заради любовни истории. А когато дядо му го подканвал да се ожени и се сдобие с деца, за да не пропадне фамилиното име Фортунато поради липса на наследници, той му отвърщал, че дори да изгуби ума си, пак не би се качил на сватбения ешафод. Бил едър мургав мъж с буйна коса, сресана небрежно, с палав поглед и с властен глас, който подчертавал веселата му вулгарност. Грижел се за елегантния си вид и си купувал дрехи на принц, но костюмите му се оказвали по-бляскави от необходимото,

вратовръзките му — доста смели, рубинът на пръстена му — прекалено разкошен, парфюмът му — твърде силен. Притежавал сърце на укротител на лъвове и нито един английски шивач не съумявал да го скрие.

Този мъж, който прекарал голяма част от живота си, вълнувайки околните със своето прахосничество, един мартенски вторник срещнал Патрисия Цимерман и това сложило точка на непоследователния му дух и на ясното му съзнание за нещата. Намирал се в единствения ресторант в града, където все още достъпът на негри бил забранен, заедно с четирима приятели и една богиня, която мислел да отведе за седмица на Бахамските острови, когато, хванала съпруга си под ръка, в салона влязла Патрисия — облечена в коприна и украсена с някои от онези диаманти, които направили прочута фирмата „Цимерман и Ко“. Не можело да има нищо по-различно от незабравимата му мащеха с миризмата ѝ на конска пот или от угодливите блондинки, както тази жена. Видял я да се приближава, дребна, изящна, с кости, изпъкващи над деколтето, със събрани в строг кок кестеняви коси — и усетил как коленете му натежали, а в гърдите му се разгоряла неустоима жар. Предпочитал непретенциозните момичета, винаги готови за гуляи, докато тази жена, за да бъдат оценени достойнствата ѝ, трябвало да бъде гледана отблизо и дори тогава те можели да се забележат само с тренирано око, способно да улови тънкостите — но случаят с Орасио Фортунато не бил такъв. Ако врачката от неговия цирк, допитвайки се до кристалния си глобус, би му предсказала как ще се влюби от пръв поглед в една надменна аристократка на около четирийсет години, той сигурно щял да се разсмее от все сърце, ала ето че станало тъкмо това, когато я видял да се приближава към него подобно видение на древна императрица вдовица, в тъмната си премяна и с отблясъците на всички онези диаманти, сияещи на шията ѝ. Патрисия преминала край него и за миг поспряла пред този гигант със салфетка, втъкната в сакото, и с остатък от сос в ъгълчето на устните. Орасио Фортунато успял да усети парфюма ѝ, да зърне нейния орлов профил и, напълно забравил за богинята до себе си, за телохранителите, за сделките и за всичките си цели в живота, твърдо решен да отнеме тази жена от бижутера, за да я люби по възможно най-добрия начин. Обърнал стола си настрани и пренебрегвайки гостите си, започнал да измерва с поглед разстоянието, което го разделяло от нея, а в това време Патрисия Цимерман си

задавала въпроса, дали този непознат не разглежда бижутата ѝ с пъклени намерения.

Същата нощ в дома на Цимерман се получил огромен букет орхидеи. Патрисия погледнала визитката — правоъгълник с цвят сепия и с име, взето от романите и изписано с позлатени арабески. „Отвратителен вкус“, промърморила, отгатвайки веднага, че това е зализаният тип от ресторанта, и наредила да отнесат подаръка на улицата с надеждата, че подателят обикаля около дома и ще узнае какво е сполетяло цветята му. На другия ден донесли стъклена кутия, в която имало само стрък изящна роза, без визитна картичка. Домоуправителят изхвърлил и нея на боклука. В останалите дни от седмицата били изпратени най-различни букети: кошница с диви цветя върху подложка от лаванда; пирамида от бели карамфили в сребърна купа; дузина черни лалета, внесени от Холандия, и други разновидности, които било невъзможно да бъдат намерени в тази топла страна. Всички били застигнати от съдбата на първия, ала това не обезсърчило ухажора, чиято обсада станала толкова нетърпима, та Патрисия Цимерман вече не смеела да вдигне телефона от страх, че ще чуе гласа му да шепне непристойни думи, както се случило още същия вторник в два часа през нощта. Връщала писмата му, без да ги отваря. Престанала да излиза, защото срещала Фортунато на най-неочаквани места: вперил поглед в нея от съседната ложа в операта; на улицата, готов да ѝ отвори вратата на автомобила, преди още шофьорът ѝ да е успял да помръдне; като привидение, добило плът и кръв в някой асансьор или на стълбище. Стаявала се у дома подобно уплашена затворничка. „Ще му мине, ще му мине“, повтаряла си тя, но Фортунато не изчезвал като кошмарен сън, а продължавал да диша тежко там, от другата страна на стените. Жената помислила да потърси полицията или да прибегне до помощта на мъжа си, но я възпрял ужасът, който изпитвала към публичните скандали. Една сутрин тъкмо преглеждала кореспонденцията си, когато домоуправителят я известил за посещението на президента на фирмата „Фортунато и Синове“.

— В собствения ми дом? Как си позволява! — промълвила Патрисия, а сърцето ѝ галопирало. Наложило ѝ се да прибегне до желязното самообладание, придобито през дългите години живот в салоните на висшето общество, за да прикрие треперенето на ръцете и гласа си. За миг изпитала изкушението да се срещне веднъж завинаги с

този умопомрачен човек, но си дала сметка, че силите ще ѝ изневерят — усещала се сразена още преди да го е видяла. — Кажете му, че ме няма. Посочете му вратата и известете прислугата, че господинът не е добре дошъл в този дом.

На следващия ден нямало екзотични цветя на закуска и Патрисия помислила, с въздишка на облекчение или досада, че мъжът най-сетне е разбрал посланието ѝ. Тази сутрин за първи път през седмицата се почувствала свободна и отишла на тенискорта и в салона за красота. Прибрала се в два следобед с нова прическа и силно главоболие. Щом влязла, видяла върху масата във вестибюла кутийка от виолетово кадифе със знака на Цимерман, отпечатан със златни букви. Отворила я малко разсеяно с мисълта, че мъжът ѝ я е оставил там, и съзряла изумрудена огърлица, придружена от една от онези превзети визитки с цвят сепия, които вече се била научила да разпознава и ненавиждала. Главоболието ѝ прераснало в паника. Този авантюрист очевидно бил готов да съсипе самото ѝ съществуване, той не само бил закупил от собствения ѝ съпруг бижу, така че да не остане незабелязано, но и дръзвал да ѝ го изпрати най-безцеремонно у дома ѝ. Сега нямало начин да изхвърли подаръка на боклука, както букетите цветя, получавани преди това. Притиснала кутийката до гърдите, тя се затворила в кабинета си. Половин час по-късно повикала шофьора и му поръчала да отнесе едно пакетче на същия адрес, където вече била препратила няколко писма. Връщането на бижутото обаче не ѝ донесло облекчение, напротив, останала с впечатлението, че потъва в блато.

А по същото време и Орасио Фортунато изпитвал усещането, че е навлязъл в тресавище и се върти опипом на едно място, без да напредне нито крачка. Никога преди не му били потребни толкова време и средства за ухажването на жена, макар и да било не по-малко вярно, както трябвало да си признае, че и всяка друга до този момент се е различавала от нея. За първи път в живота си на циркаджия се почувствал смешен, не можело да продължава така, здравето му на бик започнало да му изневерява, спял на пресекулки, не му достигал въздухът в дробовете, сърцето му прескачало, усещал огън в стомаха си, камбани биели в слепоочията. Любовните негоди се отразявали и на сделките, вземал прибързани решения и губел пари. „По дяволите, вече не зная кой съм и къде се намирам, да бъде проклета“, мърморел и

се обливал в пот, но нито за миг не помислил да се откаже от любовното сафари.

Отново с виолетовата кутийка в ръце, сломен в креслото си в хотела, където бил отседнал, Фортунато се сетил за дядо си. Рядко мислел за баща си, но често в паметта му се завръщал този прекрасен старец, който, макар и прехвърлил деветдесетте, продължавал да отглежда своите зеленчуци. Вдигнал телефонната слушалка и поръчал международен разговор.

Старият Фортунато бил вече почти глух, а и не можел да проумее механизма на този дяволски апарат, който му донасял гласове от другия край на планетата, но напредналата възраст не била навредила на ясното му съзнание. Изслушал колкото се може по-внимателно своя внук, без изобщо да го прекъсне.

— Та значи тази лисица си позволява да се подиграва с моето момче, а?

— Дори не ме поглежда, Ноно. Тя е богата, красива, знатна, има всичко.

— Аха... а също си има и съпруг.

— Има, но това най-малко ме безпокои. Поне да ме беше изслушала!

— Да те изслуша? Че за какво? Няма нищо, което да кажеш на жена като нея, синко.

— Подарих ѝ царска огърлица, но тя ми я върна без нито дума.

— Дай ѝ нещо, което не притежава.

— Какво например?

— Един добър повод да се разсмее, това няма грешка при жените — казал дядото и заспал със слушалката в ръка, сънувайки красавиците, обичали го в годините, когато изпълнявал своето салтомортале на трапеца и танцувал с маймунката си.

На другия ден бижутерът Цимерман приел в кабинета си една изумително красива девойка, по професия маникюристка, както обяснила, дошла да му предложи на половин цена същата огърлица от изумруди, която той бил продал четирийсет и осем часа по-рано. Бижутерът си спомнял отлично купувача, немало начин да забрави онзи превзет селяндур.

— Нужно ми е бижу, което да сломи защитата на една надменна дама — бил му казал той.

Цимерман го преценил на мига и решил, че трябва да е някой от петролните или кокаиновите новобогаташи. Нямав вкус към дебелашки обноски, бил свикнал на друг тип хора. Той рядко обслужвал клиентите си лично, но този човек бил настоял да разговаря с него и, изглежда, бил готов да плати без пазарлъци.

— Какво ще ми препоръчате? — попитал го купувачът пред подноса, върху който блестели най-скъпите украшения.

— Зависи от дамата. Рубините и перлите стоят добре върху мургава кожа, изумрудите — върху по-светла кожа, а диамантите винаги са отлични.

— Тя притежава предостатъчно диаманти. Нейният съпруг ѝ ги подарява, сякаш са бонбони.

Цимерман се изкашлял. Ненавиждал подобен род изповеди. Мъжът взел огърлицата, вдигнал я към светлината без капка респект, разклатил я като камбанка и въздухът се изпълнил със звънтеж и зелени отблясъци, а в това време бижутерът усетил как го присвива язвата.

— Не смятате ли, че изумрудът носи щастие?

— Предполагам, че всички скъпоценни камъни отговарят на това условие, господине, но не съм суеверен.

— Отнася се за много специална жена. Не мога да си позволя грешка с подаръка, разбирате ли ме?

— Напълно.

„Но очевидно тъкмо това се е случило“, казал си Цимерман, без да може да предотврати една саркастична усмивка, когато девойката му донесла огърлицата обратно. Не, в бижутото нямало нищо лошо, грешката била в самата нея. Бил си представил една по-изтънчена жена, в никакъв случай някаква маникюристка с пластмасовата ѝ чанта и с тази обикновена блуза, но момичето го заинтригувало, в него имало нещо уязвимо и патетично, „горкото, няма да свърши добре в ръцете на онзи разбойник“, помислил си той.

— По-добре ще е да ми доверите всичко, дъще — рекъл накрая Цимерман.

И тя му поднесла разказа си, заучен наизуст, а час по-късно напуснала канцеларията с лека стъпка. Както Орасио Фортунато бил предвидил от самото начало, бижутерът не само купил обратно огърлицата, но и поканил девойката на вечеря. Не било трудно да се

досети, че Цимерман е от онези хора, които в бизнеса проявяват изкусност и недоверчивост, но пък са наивни във всичко останало и ще е достатъчно да отвлеche вниманието му за времето, от което сам се нуждаел и бил готов да заплати.

Това била незабравима нощ за Цимерман, който разчитал само на една вечеря, а в действителност преживял неочаквана страст. На следващия ден той пак се срещнал с новата си приятелка, а към края на седмицата извeстил смутено Патрисия, че заминава за няколко дни в Ню Йорк на някакво наддаване за руски бижута, спасени от касапницата в Екатеринбург. Жена му отвърнала на вестта с безразличие.

Сама в дома си, с намерение да не излиза никъде и с онова главоболие, което идвало и си отивало, без да ѝ даде отдих, Патрисия решила да се поразсее в съботния ден, та дано възстанови сили. Настанила се на терасата и заразгръщала модни списания. Не било валяло от седмица, въздухът бил плътен и сух. Прекарала известно време в четене, докато слънцето започнало да я приспива, тялото ѝ натежало, очите ѝ се затворили и списанието паднало от ръцете ѝ. В този миг дочула шумолене от дъното на градината и си помислила, че е градинарят, вироглав човек, превърнал за по-малко от година собствеността ѝ в истинска тропическа джунгла, като изкоренил лехите ѝ с хризантеми, за да разкрие място за една необуздана растителност. Отворила очи, погледнала разсеяно към слънцето и забелязала как нещо с необичайни размери се движи сред короната на авокадото. Свалила тъмните си очила и се изправила. Нямало съмнение, там горе се люлеела някаква сянка, която не била част от листата.

Патрисия Цимерман направила две-три крачки, отдалечавайки се от креслото, докато различила ясно един призрак, облечен в синьо и със златно наметало, който прелетял на няколко метра височина, превъртял се и за миг сякаш застинал във въздуха, за да я поздрави с жест от небето. Тя едва успяла да сдържи вика си, уверена, че видението ще падне като камък и ще се разбие на земята, но плащът се издул и онзи лъчист бръмбар разперил ръце и се хванал за съседната мушмула. Мигом се появила още една златистосиня фигура, повесена

за краката от короната на друго дърво, която люлеела, хванато за китките, момиченце с венец от цветя в косите. Първият трапецист дал знак и другият му подхвърлил девойчето, което успяло да пръсне дъжд от хартиени пеперудки, преди да бъде уловено за глезените. Патрисия дори не могла да помръдне, докато горе прелитали онези мълчаливи птици със златни плащове.

Ненадейно боен вик, див и проточен, изпълнил градината и отвлякъл вниманието на Патрисия от трапецистите. Видяла как едно дебело въже пада покрай страничния зид на оградата и как по него се спуска самият Тарзан, същият от сутрешните прожекции на кинематографа и от приключенските разкази в детството, с оскъдната си препаска от тигрова кожа и с истинска маймуна, възседнала бедрото му и прегърнала го през кръста. Царят на джунглата се приземил грациозно, заудрял се с юмруци по гърдите и повторил гърления си рев, привличайки вниманието на цялата прислуга в дома, която се стекла на терасата. С жест Патрисия им наредила да кротуват, а в това време гласът на Тарзан отзвучал, за да отстъпи място на злокобния бой на барабани, известяващи за свита от четири египтянки, които приближавали, пристъпвайки полуфронтално, с извърнати в профил глави и нозе, следвани от един гърбушко с раирана качулка, помъкнал за верига черна пантера. Сетне се появили двама монаси, носещи на раменете си саркофаг, зад тях ангел с дълги златисти коси, а в края на процесията — един индианец, маскиран като японец, облечен в халат и показан върху дървени кънки. Всички спрели, щом стигнали до басейна. Монасите положили ковчега върху тревата и докато весталките припявали на някакъв мъртъв език, а Ангелът и Курамото излагали на показ внушителните си мускули, капакът на саркофага се вдигнал и от вътрешността му изникнало едно кошмарно създание. Когато то се изправило с всичките си превръзки, станало ясно, че всъщност е мумия в отлично здраве. В този момент Тарзан отново надал бойния си вик и без да бъде с нещо предизвикан, започнал да подскача около египтяните и да разтърсва маймуната. Мумията изгубила хилядолетното си търпение, вдигнала ръка и я стоварила като тояга върху тила на дивака, който се строполил неподвижен, с лице, заровено в тревата. С писък маймуната се покатирила на едно дърво. Ала преди балсамираният фараон да срази Тарзан с втори удар, той скочил на крака и се нахвърлил с рев върху него. Двамата се

затъркаляли, вкопчени един в друг в невъобразима схватка, но не щеш ли, пантерата се изтръгнала от гърбушкото и начаса всички се изпокрили между растенията, а прислугата се прибрала на бегом в кухнята. Малко оставало Патрисия да се хвърли в басейна, когато като по чудо се появил един мъж с фрак и цилиндър, който с изсвистяването на камшика си накарал звяра да замръзне на място, а после и да се изтърколи на земята с лапите нагоре, мъркайки като котка, което позволило на гърбавия отново да хване края на веригата, докато другият свалил цилиндъра от главата си, извадил от вътрешността му торта от целувки, приближил до терасата и я поднесъл в нозете на господарката на дома.

От дъното на градината надошли останалите членове на трупата: музикантите от оркестъра, които свирели военни маршове, клоуните, разменящи си плесници, джуджетата от Средновековния парламент, ездачката, стъпила върху коня си, брадатата жена, кучетата, възседнали велосипеди, щраусът, облечен по модата от Колумбово време, и накрая редицата боксьори със сатенените си гащета и неизменните ръкавици, които тикали пред себе си платформа на колела, увенчана с арка от изрисуван картон. А там, върху този бутафорен императорски подиум, се извисявал Орасио Фортунато със своя перчем, зализан с брилянтин, с неотменимата си усмивка на ухажор, изпъчен под триумфалната си арка, заобиколен от безподобния си цирк, акламиран от тромпетите и чинелите на собствения си оркестър — най-суетният, най-влюбеният и най-забавният мъж на този свят. Патрисия прихнала да се смее и тръгнала да го посрещне.

---

[1] Човек, владеещ изкуството да говори сякаш с корема си. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.